

INTERNATIONAL JOURNAL OF FIELD EDUCATION

The Effect of Future Perspective on Student Success in Tourism Geography Course*

Bayram Yıldız¹

Mustafa Çizmecioglu Anatolian High School, Bolu

Ali Balci²

Marmara University, Faculty of Education

ABSTRACT

In this research, it is searched whether the Future Time Perspective affects the success of the students who takes Tourism Geograpy lessons and some answers are sought for these questions below:

- 1.How is the Future Time Perspective outlook of the students who take Tourism Geograpy lesson?
- 2.Does the Future Time Perspective of these students who take Tourism Geograpy lessons affect their success at university?

This research is a descriptive research; that's why, it's method is survey method. The sample of the research is composed of the students who study Tourism and Hospitality Management and take Tourism Geography lessons at Nevşehir Hacı Bektaş-ı Veli, Abant İzzet Baysal, Düzce and Karabük Universities. The Future Time Perspective Scale developed by Eren (2007) is used in the research. S.P.S.S 19 packet programme is used in analysing the data. In the research Single Factorial Analysis of Variance , T-Test and Person- Centered Hierarchical Cluster Analysis are used as statistical methods. As a result, the research shows us that in Tourism Geograpy Lessons the students who have high Future Time Perspective Outlook is more successful than the students who have low Future Time Perspective Outlook.

Key Words: Future Time Perspective, Tourism Geography

¹ Corresponding Author:

Teacher

bayramyildiz@hotmail.com

² Assoc. Prof.

alibalci@gmail.com

*This Article is derived from Master's thesis.

Turizm Coğrafyası Dersine İlişkin Gelecek Zaman Perspektifinin Ders Başarısına Etkisi

Bayram Yıldız¹

Mustafa Çizmeciöğlu Anadolu Lisesi, Bolu

Ali Balcı²

Marmara Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği

ÖZET

Bu araştırmada Turizm Coğrafyası dersi alan öğrencilerin, Gelecek Zaman Perspektiflerinin görünümelerini ve ders başarılarını etkileyip etkilemediğini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu Araştırma tarama (survey) modelinde tasarlanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın örneklemini Nevşehir Hacı Bektaş-i Veli, Abant İzzet Baysal, Düzce ve Karabük Üniversitelerinin, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümlerinde okuyan ve Turizm Coğrafyası dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmada Husman ve Shell (2008) tarafından hazırlanan, Eren (2007) tarafından geliştirilen Gelecek Zaman Perspektif Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 19 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel yöntem olarak, T- Testi ve Kişi Merkezli Hiyerarşık Küme Analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuç olarak bize; Gelecek Zaman Perspektifi Görünümü Yüksek olan öğrencilerin, Gelecek Zaman Perspektifi Görünümü düşük olan öğrencilere oranla, Turizm Coğrafyası dersinden daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Gelecek Zaman Perspektifi, Turizm Coğrafyası

¹ Sorumlu yazar:

Öğretmen

bayramyildiz@hotmail.com

² Doç. Dr.

alibalci@gmail.com

Giriş

Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecine denir (Ertürk, 1986). Ülkelerin geleceklerini şekillendiren en önemli etken eğitimidir. Eğitim doğrudan insana yapılan bir yatırımdır. Toplum olarak, gelişmenin temelinde eğitim yatar. Uygar toplumlar, sahip oldukları bu konuma diğerlerinden daha iyi, daha yoğun ve daha yaygın bir eğitimle ulaşmışlardır (Gündüzalp, 1992: 61-62). Eğitimin tanımı nasıl yapılırsa yapılsın muasır medeniyetler düzeyine ulaşmak isteyen ülkeler bunu ancak gerekli olan bilimsel ve teknolojik gelişmeleri doğru takip edip, bunu yakalayarak gerçekleştirebilirler. Bunun temelinde yatan nesne ise insandır. İnsanın hedefe ulaşmasını sağlayan araç ise eğitimidir (Bilen, 2006).

Turizm, dünyanın en büyük ve en hızlı gelişen sektörlerinden biridir (Yeşiltaş vd., 2010: 55). Turizm aynı zamanda emeğe dayalı bir hizmet sektörüdür (Zagonari, 2009: 2). Önemli ekonomik faaliyetlerden biri olan turizm faaliyetleri; bölgelerin coğrafi özelliklerine göre, çeşitlilik arz eder (Doğan, 2011). Bilindiği gibi, turizm ekonomik bir faaliyettir. Gelir ve geçim kaynakları canlandıkça diğer sektörler de canlanır, her zaman ekonomik getirisi olan ve yapılan hizmetlere bağlı olarak bu getirinin kartopu gibi büyümesini sağlar (Doğan, 2012). Uluslararası turizm pazarında rekabetin her geçen gün arttığı ortamda, avantajlı durum elde etmek ancak müşterilerin memnuniyetinin sağlanmasıyla mümkündür. Müşteri memnuniyetinin sağlanması için personel bakımından ihtiyaç duyulan bilgi, yetenek ve donanımına sahip iş gücü ise ancak etkin ve kaliteli turizm eğitimi ve öğretimiyle sağlanabilir (Temizkan vd., 2013: 475).

Turizm eğitimi; turizmin halka ve bu alanda öğrenim gören gençliğe öğretilmesi, turizm konusunda nitelikli personel ve yönetici yetiştirilmesi için yapılan çalışmalara denir (Sezgin, 2001: 135). Turizm eğitiminin amacı; turizm kaynaklarının farkına varmak, var olan kaynakların korunmasını ve ülke ekonomisine katkısını en üst seviyeye çıkarmaktır. Turizm eğitimi bağlamında öğrencilere, ülkeye gelen turistlere eşit ve dürüst hizmet verme ahlakı, konukseverlik ve uzun vadeli kazançları dikkate alma temel değerler olarak verilmektedir (Eren vd., 2013: 19).

Turizm eğitiminin genel amacı, toplumun genelinde turizm bilincini geliştirmek, turizm kaynaklarını koruma anlayışını geliştirmek ve bunu alışkanlık haline getirmek, turistlere karşı ilkel, dürüst ve saygılı hizmet anlayışını kazandırmak, sevgi, hoşgörü, yardımsever ve ülkenin konukseverliğine uygun davranış biçimi oluşturmak ve bunu toplumun geneline yaymaktır (Tolay, 2012: 83).

Turizm eğitimi turizm mesleğine karşı bilinç oluşturma yanında, bilgi, beceri, olumlu tutum, davranış, insan sevgisi ve hoşgörü kazandıran bir olgudur (Gürdal, 2002:392). Turizm eğitiminin genel amacı, turizm sektöründe çalışacak personeli temel eğitim süzgecinden geçirmek, turizm ve turist bilinci kazandırmak, turizm yönetim tekniklerini öğretmek, yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey turizm elemanlarını yetiştirmektir. Bunun yanında, eğitim yoluyla teorik bilgi ile pratik durumlar arasında ilişki kurmak, turizmin ülkenin ekonomik olarak kalkınmasındaki yerini ve önemini anlatmak, toplumda olumlu bir turizm bilgisi ve bilinci yaratmak, turizm sektöründe çalışanlara mesleki bir formasyon kazandırmak, turistik işletmelerde çalışanların bilgi ve beceri ve olumlu tutumlarını artırmak, insanların turizme olan ilgisini çekmek ve nitelikli turizm eğitmenleri yetiştirmek gibi amaçları da mevcuttur (Üzümcü ve Bayraktar, 2004: 80). Bununla birlikte turizm işletmelerine yönetici ya da yönetici adayları yetiştirmek de turizm eğitiminin lisans düzeyindeki amaçlarından biridir (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 165).

Coğrafya insanın yaşadığı çevrenin doğal özelliklerini, insan-doğal etkileşimini ve bu etkileşim sonucu insanın ortaya koyduğu beşeri ve ekonomik faaliyetleri kendi prensipleri çerçevesinde inceleyerek sonuçlar açıklayan bilim dalıdır (Özey, Ünlü ve Üçışık, 2002).

Coğrafya araştırmalarını yeryüzü üzerinde yürütür. Yeryüzü üzerindeki olayları ele alırken insan-mekan ilişkisini ön planda tutar (Özey, 1994). Coğrafya eğitiminin genel amacına baktığımızda da gözümüze çarpan en önemli durum doğal, beşeri ve tarihi eserlere sahip çıkan bireyler yetiştirmek olarak ortaya çıkmaktadır (Akınoğlu, 2005: 28). Son yıllardaki gelişmeler dikkate alındığında ekoturizm denilen bir kavram ortaya çıkmış ve bu kavram turizme yeni bir bakış açısı getirmiştir. Bu kavramla birlikte turizm eğitiminde coğrafyanın yeri ve önemi daha iyi anlaşılabilir. Çünkü ekoturizmin doğaya bakış açısı incelendiğinde, coğrafi bir algı ve onun etrafında şekillenen etik kurallar ve davranışlar temel alınmıştır. Bu davranışların gerçekleşmesi için de, turizmin ekolojik bakımdan tüm avantaj ve dezavantajları hakkında toplumsal farkındalığın oluşmasına, aynı zamanda doğru ve kaliteli bir çevre eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır (Stark, 2002: 111; Zanotti ve Chernela, 2008: 512). Bunun gerçekleşmesini en doğru ve en iyi şekilde sağlayacak dersin ise coğrafya olduğu oldukça açıktır.

Turizm coğrafyası alanında öğrencilerin kaliteli bir eğitim alması, dünyanın işgücü pazarında bilgili ve kalifiye çalışanlara sahip olmak için en önemli faktörlerden bir tanesidir. Coğrafya, turizmin kültür, ekonomi ve fiziki nitelikler olmak üzere diğer parçalar ile iletişim kurmasını sağlayan bir yaklaşımı geliştirmek için en önemli unsurların başında gelir (Che, 2009: 123). Ayrıca coğrafi bilgi, turizm ve seyahat tecrübesi üzerinde doğrudan etkili olan faktörlerin başında gelir (Poria; Atzaba-Poria; Barrett; 2005: 241). Buna rağmen yeteri kadar Turizm Coğrafyası eğitimi almış eleman yetişmemektedir (Dornan ve Truly, 2009: 92).

Coğrafyanın temel ilkesi mekânlardaki farklılık ve benzerliklerin yani değişik coğrafi görünümünün analizini yaparak, insanların mekânı olan yeryüzünün tanınmasını ve dolayısıyla yeryüzünden daha iyi yararlanmasını sağlamaktır (Güngördü, 2003: 5). Bir bilim dalı olarak Coğrafya ülkenin; tarım, hayvancılık, balıkçılık, ormancılık, sanayi, ticaret, enerji, turizm, tarihi ve kültürel açıdan sahip olduğu tüm yeraltı ve yerüstü kaynaklarının potansiyelinin ortaya çıkarılması ve bunların ülke kalkınması için kullanılması bakımından son derece önemlidir (Sekin vd., 2002: 179). Bu nedenle turizm ile coğrafya birbiriyle oldukça yakından ilgili olan bilim dallarıdır. Robinson (1976)'a göre; turizm mekânsal şartlarla ve durumlarla son derece ilgilidir. Eğer mekânsal koşullar ve farklılıklar olmasaydı coğrafya ve onunla birlikte turizm faaliyetlerinin de oluşması söz konusu olmazdı.

Günümüzde yapılan birçok araştırma, öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektiflerinin görünümünün öğrencilerin akademik yaşamlarına etkilerini göstermektedir. Genelde eğitim, daha özelde Coğrafya ve Turizm Eğitimi, ders bazında ise Turizm Coğrafyası dersine ait akademik başarıya, öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin görünümünün etki edip etmediği bu anlamda önemli olup, diğer bütün dersler için de geçerli olabilecek, genellendiğinde ise ülkenin Turizm Coğrafyası algısı, doğal olarak da gelecekteki Turizm potansiyelini doğrudan etkileyebilecek bir faktördür.

Problem Durumu

Bir birey olarak insanın genel düşünce yapısı, karakter özellikleri ve hazır bulunuşluk düzeyi gibi bir takım özellikler alacağı dersin başarısı üzerindeki etkisi muhakkaktır. Bazı öğrenciler bazı dersleri bilinçli olarak seçebilmekte ya da zorunlu olarak almış olsa bile o dersin önemini ve alan başarısındaki etkisini anlayarak, daha dikkatli ve önemseyerek derse ilgi göstermektedirler. Bazı öğrenciler ise dersin önemini ve etkisini bilmeden, sadece o dersin o bölümde alınması gerektiği için alındığını düşünmekte, daha fazlası için çaba göstermemektedirler. Burada önemli olan soru şudur. Acaba öğrencilerin bu genel düşünce yapıları ve karakter özellikleri derslere olan başarılarını etkilemekte midir?

Problem cümlesi doğrultusunda aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turist Rehberliği ve Turizm İşletmeciliği ve Coğrafya bölümlerinde Turizm Coğrafyası dersi okuyan öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin görünüşleri nasıldır?
2. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turist Rehberliği ve Turizm İşletmeciliği ve Coğrafya bölümlerinde Turizm Coğrafyası dersi okuyan öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünüşlerinin öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersi başarısı üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Gelecek zaman perspektifi kişilerin geleceğe dair kişisel hedeflerin, ilgilerin, umutların ve kaygıların ifade edilmesi ile ilgilidir. Bu bağlamda Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turist Rehberliği ve Turizm İşletmeciliği ve Coğrafya bölümlerinde gösterilen Turizm Coğrafyası dersine ilişkin olarak öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin ders başarısı üzerindeki etkisinin olup olmadığını belirlemeye çalışılmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen verilerle meslek yüksekokullarında ve lisans düzeyinde turizm eğitiminin daha başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik öneriler sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel bir araştırma niteliğindedir. Dolayısıyla araştırmanın yöntemini tarama (survey) yöntemi oluşturmuştur. Tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Altunışık, Coşkun, Batraktaroğlu ve Yıldırım, 2007; Balcı, 2004; Böke ve ark. 2009; Ekiz, 2009; Karasar, 1991; Kuş, 2003; Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki Turizm Coğrafyası dersi alan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Nevşehir Hacı Bektaş-i Veli, Abant İzzet Baysal, Düzce ve Karabük Üniversitelerinin, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümlerinde 2014-2015 döneminde okuyan ve Turizm Coğrafyası dersi alan tüm öğrenciler oluşturmuşlardır. Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin (okul türü, cinsiyet ve bölüm) betimsel istatistiklere Tablo 1. de yer verilmiştir.

***Tablo 1.** Örnekleme Yeri Alan öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Betimsel İstatistikler*

	Değişken	f	%
1.Cinsiyet	Kız	187	51,8
	Erkek	174	48,2
2.Okul türü	Meslek Yüksek Okulu	176	48,8

	Lisans	185	51,2
3.Bölüm	Turizm Ve Otel İşletmeciliği	70	19,4
	Turizm İşletmeciliği	106	29,4
	Turist Rehberliği	185	51,2

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya toplam 361 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin 187 tanesi (%51,8) kız ve 174 tanesi (% 48,2) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin okul türü Meslek Yüksek Okulu ve Lisans olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin 176 tanesi (%48,8) meslek yüksekokulunda, 185 tanesi (%51,2) lisans eğitimi görmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin 70 tanesi (%19,4) Turizm ve Otel İşletmeciliği, 106 tanesi (%29,4) Turizm İşletmeciliği ve 185 tanesi (%51,2) Turist Rehberliği bölümlerinde okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Gelecek Zaman Persektifi Ölçeği; Bu çalışmada Husman ve Shell (2008) tarafından geliştirilen Eren (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan Gelecek Zaman Perspektif Ölçeği kullanılmıştır. Eren (2007) çalışmasında Husman ve Shell tarafından geliştirilen ilgililik (connectedness), değer (value), genişlik (extension) ve hız (speed) faktörlerinden oluşan Gelecek Zaman Perspektifi Ölçeğinin faktöriyel yapısını Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin yer aldığı iki ayrı örneklem üzerinde incelemiştir. Birinci örneklem (n=406) üzerinde uygulanan dört faktörlü yapının ilgililik (.73) ve değer (.63) boyutları için güvenilirlik katsayıları yeterli bulunmuş ancak hız (.55) ve genişlik (.59) boyutları için hesaplanan güvenilirlik katsayılarının yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle doğrulayıcı faktör analizleri aracılığıyla hem dört faktörlü hem de iki faktörlü model ayrı bir örneklem üzerinde (n=315) test edilmiş ve iki faktörlü modelin verilerle iyi bir uyum gösterdiği bulgulanmıştır. Eren’in (2007) çalışması sonucunda, ilgililik ve değer faktörlerinden oluşan geçerli ve güvenilir bir Gelecek Zaman Perspektifi Ölçeği elde etmiştir.

Elde edilen ölçme aracında, değer faktörü için 7 madde (örn: Uzun erimli amaçlar kısa erimli amaçlardan daha önemlidir) ve ilgililik faktörü için 7 madde (örn. Gelecek hakkında fazla düşünmem) bulunmaktadır. İlgililik faktörünü oluşturan maddelerin tümü olumsuz, değer faktörünü oluşturan maddelerin tümü ise olumlu maddelerdir. Ölçme aracı kesinlikle katılıyorum’dan (5) kesinlikle katılmıyorum’a (1) uzanan 5’li Likert tipi cevap formatına sahiptir.

Turizm Coğrafyası Ders Başarısı; Turizm Coğrafyası dersi Turizm ve Otel İşletmeciliği bölümlerinin farklı sınıflarında okutulmaktadır. Ayrıca Turizm Coğrafyası I ve Turizm Coğrafyası II şeklinde farklı dönemlerde de bu ders verilmektedir. Ders başarısı üniversitelerde vize ve final notlarının değişik oranlarda katkısıyla oluşan dönem sonu puana göre belirlenmekte, yine farklı uygulamalar olmakla birlikte belirli bir notun üzeri başarılı sayılmaktadır. Bu araştırmada öğrencilerin ders başarıları yüzlük notlar üzerinden değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde S.P.S.S 19 paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın birinci sorusunun cevaplanabilmesi amacıyla kişi düzeyinde Hiyerarşik Küme Analizleri (Person-level Hierarchical Cluster Analysis) gerçekleştirilmiştir. Bu yaklaşım örnekleme yer alan bireylerin dikkate alınan değişkenler temelinde gruplandırılabilmesine de olanak sağlayan bir yaklaşımdır (Aldenderfer ve Blashfield, 1993).

Araştırmanın ikinci sorusunun cevaplanabilmesi içinse Bağımsız İki Örnek T-Testi (Independent-Samples t-test) uygulanmıştır. Bağımsız iki örnek t-testi iki farklı örneklem grubunun ortalamalarını karşılaştırır. İki grubun üyeleri birbirinden ayrıdır. Gruplar arasında kesinlikle ortak üye bulunmamaktadır (Kalaycı, 2010).

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifinde Yer Alan Sorulara Verdikleri Cevaplar

Öğrencilere ölçeğin ilk sorusu olarak “Sonunda ne olacağı, kişinin kendisini şu anda nasıl hissettiğinden daha önemlidir” sorusu yöneltilmiştir. öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%45,7), sonunda ne olacağının kişinin kendisini şu anda nasıl hissettiğinden daha önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %16,6’sı ise kesinlikle bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık %28’i ise bu konuda Kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çok az bir kısmı (%1,7) bu görüşe katılmamaktadır. Öğrencilerden “Yaşamdaki en önemli şey, kişinin kendisini sonunda nasıl hissettiğidir” ifadesine yanıt vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin çok yüksek oranda (yüzde 78,1) bu ifadeye katıldıkları yani yaşamdaki en önemli şeyin, kişinin kendisini sonunda nasıl hissettiğidir şeklinde görüşlerinin yoğunlaştığı görülmektedir. Öğrencilerin yüzde 15’i ise bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere yöneltilen üçüncü ifadede seçenek verildiğinde gelecekte istedikleri bir şeyi elde etmekle, bugün istedikleri bir şeyi elde etmek arasında seçim yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%69,3) gelecekte istedikleri şeylerin bugün istedikleri şeylerden daha değerli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yaklaşık %24,7’si bu konuda kararsız olduklarını, çok az bir kısmı ise (% 6,1) bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ölçeğin 4. Sorusunda öğrencilere yaşamlarının sonunda başarılı olarak değerlendirilmelerinin, bugün başarılı olarak değerlendirilmelerinden daha iyi olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin çok yüksek bir oranda (%68,7) yaşamlarının sonunda daha başarılı olarak değerlendirilmelerinin daha önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %14,1’i bu görüşe katılmamaktadır. Öğrencilere uzun erimli amaçların mı yoksa kısa erimli amaçların mı daha önemli olduğu sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin yüksek bir oranda (% 91,2) uzun erimli amaçların kısa erimli amaçlardan daha önemli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 5,5’i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere gelecek için birikimde bulunmanın, kişinin bugün istediğini satın almasından daha önemli olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%77,3) gelecek için birikimde bulunmanın bugün istediğini satın almaktan daha önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin % 17,7’si Kararsız olduklarını belirtmişler, çok az bir kısmı ise (%5) bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere gelecekte ne olacağının, şu anda ne yapılması gerektiğine karar vermede önemli bir etmen olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin %85’inin bu ifadeye katıldığı görülmektedir. Gelecekte ne olacağının şu anda ne yapılması gerektiğine karar vermede önemli olmadığını düşünenlerin oranı da % 8 olarak

belirlenmiştir. Öğrencilerin % 6,9'u ise bu ifade için "kararsız" olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere birinin ulaşmak istediği konuma yönelik amaçlara sahip olmasının önemli olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin % 81,2'si geleceğe yönelik amaçlara sahip olmanın önemli olduğunu ifade etmişler, % 17,2'si "kararsız" olduklarını belirtmişler, yaklaşık % 1,7'si ise bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere kişinin geleceğe yönelik olarak fazla düşünüp düşünmemesi gerektiği sorulmuştur. Öğrencilerin çok büyük bir kısmı (%85,1) geleceğe yönelik olarak düşünülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. % 7,5', bu konuda kararsız kalmış, % 6,4'ü geleceğe yönelik olarak düşünmenin yanlış olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilere gelecek için plan yapmaktan hoşlanıp hoşlanmadıkları sorulmuştur. Öğrencilerin büyük bir kısmının (%91,7) gelecek için plan yapmaktan hoşlanmam ifadesine katılmadıkları görülmektedir. Öğrencilerin sadece % 0,6'sı bu ifadeye katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere gelecek için plan yapmanın zaman israfı olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin yüksek oranda (% 87,2) gelecek için plan yapmanın zaman israfı olduğu düşüncesine katılmadıkları görülmektedir. Yaklaşık % 12,2'lik bir kısmı ise bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere kişilerin bugün yaptıklarının on yıl sonra meydana gelecek olan şeyler üzerinde az etkileri olacağı belirtilmiş ve bu konudaki görüşleri istenmiştir. Öğrenciler kişinin bugün yaptıklarının on yıl sonra meydana gelecek olan şeyler üzerinde çok etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir (% 76,6). Öğrencilerin % 21,1'lik kısmı bu ifade bakımından kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere gelecek hakkında fazla düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin yüksek oranda (% 91,1) gelecek hakkında düşündüklerini, sadece % 2,5'lik bir kısmının gelecek hakkında düşünmediklerini, % 6,4'lük kısmının ise kararsız olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilere anlık zevkin gelecekte ne olabileceğinden daha önemli olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin çok yüksek oranda bu ifadeye katılmadıkları (%84,5), %15'lik kısmının ise Kararsız olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi Anketine Verdikleri Cevaplar

		Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar									
		Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
Sıra	Anket Soruları	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Sonunda ne olacağı kişinin kendisini şu anda nasıl hissettiğinden daha önemlidir	6	1,7	29	8	101	28	165	45,7	60	16,6
2	Yaşamdaki en önemli şey, kişinin kendisini sonunda nasıl hissettiğidir	2	0,6	23	6,4	54	15	114	31,6	168	46,5
3	Seçenek verildiğinde, gelecekte istediğiniz bir şeyi elde etmek bugün istediğiniz bir şeyi elde etmekten daha iyidir	8	2,2	14	3,9	89	24,7	102	28,3	148	41

4	Kişinin yaşamın sonunda başarılı olarak değerlendirilmesi, bugün başarılı olarak değerlendirilmesinden daha iyidir	27	7,5	24	6,6	47	13	201	55,7	62	17,2
5	Uzun erimli amaçlar kısa erimli amaçlardan daha önemlidir	0	0	12	3,3	20	5,5	214	59,3	115	31,9
6	Gelecek için birikimde bulunmak, kişinin bugün istediğini satın almasından daha önemlidir	4	1,1	14	3,9	64	17,7	121	33,5	158	43,8
7	Gelecekte ne olacağı, şu anda ne yapılması gerektiğine karar vermede önemli bir etmendir	2	0,6	27	7,5	25	6,9	134	37,1	173	47,9
8	Birinin beş ya da on yıl içerisinde ulaşmak istediği konuma yönelik amaçlara sahip olması gerçekten önemli değildir	4	1,1	2	0,6	62	17,2	188	52,1	105	29,1
9	Kişi geleceğe yönelik olarak fazla düşünmemelidir	2	0,6	21	5,8	27	7,5	143	39,6	168	46,5
10	Gelecek için plan yapmaktan hoşlanmam	2	0,6	0	0	28	7,8	202	56	129	35,7
11	Gelecek için plan yapmak zaman israfıdır	2	0,6	0	0	44	12,2	172	47,6	143	39,6
12	Kişinin bugün yaptıkları, on yıl sonra meydana gelecek olan şeyler üzerinde çok az etkili olur	4	1,1	8	2,2	76	21,1	169	46,8	104	28,8
13	Gelecek hakkında fazla düşünmem	4	1,1	5	1,4	23	6,4	135	37,4	194	53,7
14	Anlık zevk gelecekte ne olabileceğinden daha önemlidir	2	0,6	0	0	54	15	150	41,6	155	42,9

Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi Görünümlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin görünüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu görünüşlerin neler olduğunun belirlenmesi için kişi merkezli hiyerarşik küme analizi gerçekleştirilmiştir. Hiyerarşik küme analizlerinin küme sayısının önceden belirlenmesine olanak vermemesi nedeniyle, küme sayısına yığın listesine bakılarak karar verilmiştir. Yığın listesi örnekleme yer alan öğrencilerin analizde yer alan faktörlere verdikleri yanıtlardan hareketle her küme düzeyinde kaç öğrencinin yer aldığı belirlenmesini sağlayan bir listedir.

Gelecek zaman perspektifinin faktörlerine ilişkin olarak gerçekleştirilen küme analizi sonucunda, yığın listesinin örneklem büyüklüğüne yakın olarak değerlendirilebilecek sayıları içeren 6 (altı) anlamlı düzey ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Bu düzeyler Tablo 3’de gösterilmektedir.

Tablo 3. Küme Analizi Sonucuna Göre Oluşan Kümeler

Bölüm	Birleştirilmiş Kümeler		Katsayı	İlk Ortaya Çıkan Kümeler		Gelecek Bölüm
	Küme 1	Küme 2		Küme1	Küme 2	
1	5	6	126,500	0	0	6
2	2	7	258,500	0	0	4
3	1	3	443,500	0	0	5
4	2	4	704,167	2	0	5
5	1	2	990,900	3	4	6
6	1	5	1404,857	5	1	0

Tablo 3 incelendiğinde 5. ve 6. Kümenin bir küme olduğu, 1,3,2,7 ve 4. Kümelerin farklı oranlarda birbirini etkileyerek başka bir küme olduğu görülmektedir. Küme analizi sonucunda elde edilen veriler ve ortalama değerleri Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Gelecek Zaman Perspektifini oluşturan boyutlara ilişkin küme analizi

KÜME	N	X	SS
1.KÜME	232	63,1	6,4
2.KÜME	129	50,6	5,9

Tablo 4’e bakıldığında 1. Kümeye denk gelen birey sayısı 232, bu kümeye ait bireylerin Gelecek Zaman Perspektifi ölçeğini verdikleri yanıtların ortalaması 63,1 ve standart sapması 6,4 olarak görülmektedir. 2. Kümeye denk gelen birey sayısı ise 129, bu bireylerin Gelecek Zaman Perspektifi ölçeğini verdikleri yanıtların ortalaması 50,6 ve standart sapması ise 5,9 olarak görülmektedir.

Elde edilen ortalamaların birbirine göre anlamlı olup olmadığının belirlenebilmesi için bağımsız gruplar için T testi analizi yapılmıştır. Sonuç olarak, ortaya çıkan küme örüntülerinin ($t(1028) = 56,05, p < .001, d = .95$) anlamlı düzeyde farklılaştığı ve bu farklılıkların önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu bulgunun, küme analizi sonucunda elde edilen iki kümenin birbirine göre anlamlı düzeyde farklı örüntülere sahip kümeler olduğuna işaret etmekte olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerine ilişkin olarak belirginleşen yüksek değer kümesi ve düşük değer kümelerine ilişkin özellikler aşağıda özetlenmiştir.

Yüksek Değer Kümesi

Yüksek değer kümesi 232 öğrenciden oluşmaktadır. Bu kümeyi oluşturan öğrencilerin belirgin özelliği gelecek için belirledikleri kişisel amaçları yüksek düzeyde önemli ve değerli bulmalarıdır.

Düşük Değer Kümesi

Düşük değer kümesi toplam 129 öğrenciden oluşmaktadır. Bu kümeyi oluşturan öğrencilerin belirgin özelliği gelecek için belirledikleri kişisel amaçları düşük düzeyde değerli bulmalarıdır.

Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi Görünümlerinin Turizm Coğrafyası Dersi Başarısı Üzerine Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci problemi “ Öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünüşlerinin Turizm Coğrafyası dersi başarısı üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin görünüşleri ve bununla ilgili istatistikler araştırmanın birinci problemi kısmında belirtilmiştir. Bu bağlamda 361 öğrencinin 232’si YDK, 129’u da DDK’ne girmektedir. YDK ve DDK’ne giren öğrenciler ve bunların Turizm Coğrafyası dersi başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla Bağımsız İki Örnek T-Testi (Independent-Samples t-test) uygulanmıştır. Bağımsız iki örnek t-testi iki farklı örneklem grubunun ortalamalarını karşılaştırır. İki grubun üyeleri birbirinden ayırır. Gruplar arasında kesinlikle ortak üye olmamalıdır (Kalaycı, 2010)

Uygulanan T-Testi sonuçları Tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 5. YDK ve DDK Arasında Ders Başarılarının Etkisini Gösteren T-Testi Sonuçları

GRUPLARA AİT İSTATİSTİKİ VERİLER										
		Frekans	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata					
	DDK	129	63,1008	7,21310	,63508					
	YDK	232	75,6853	8,83814	,58025					

BAĞIMSIZ ÖRNEKLEM T TESTİ										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
GEÇME NOTU	Equal variances assumed	3,179	,075	-13,813	359	,000	-12,584	,91106	-14,376	-10,792
	Equal variances not assumed			-14,629	310,867	,000	-12,584	,86024	-14,277	-10,891

Analiz sonuçlarında öncelikle Leneve testine bakarak varyansların eşit olarak dağılıp dağılmadıklarını kontrol etmek gerekmektedir. Levene testi sonuçlarına baktığımızda sig. =0,07>0,05 olduğundan grupların varyanslarının homojen olduğu ortaya çıkmıştır.

Analiz sonuçlarına göre Yüksek Değer Kümesinin Ders Başarılarının ortalaması 75,6, Düşük Değer Kümesinin ders başarılarının ortalaması 63,1 olarak görülmektedir. Yapılan t-testi sonucunda YDK ve DDK kümelerinin ders başarılarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Grupların ortalamaları arasında önemli bir fark ortaya çıkmıştır.

Sig. (2-tailed) sonucu da ($p=0,000$) grupların ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. % 95 güven aralığı içinde $p<0,05$ olarak ortaya çıkmıştır.

Bu sonuç Gelecek Zaman Perspektifi Yüksek çıkan öğrencilerin, Gelecek Zaman Perspektifi düşük çıkan öğrencilere oranla Turizm Coğrafyası ders başarılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

“Öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünüşleri nasıl” alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda öğrencilerin ilgililik ve değer faktörleri bakımından ayırt edici özelliklere sahip anlamlı iki küme örüntüsü elde edilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektiflerinin Görünümlerinin iki kümeye ayrıldığı (YDK= Yüksek Değer Kümesi, DDK=Düşük Değer Kümesi) ortaya çıkmıştır. Yüksek Değer Kümesi’ni oluşturan öğrenciler için gelecekle ilgili düşüncelerinin anlamlı ve dikkate değer bulduklarını, Düşük Değer Kümesi’ni oluşturan öğrenciler için ise gelecekle ilgili hedeflerin ve beklentilerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

“Turizm Coğrafyası dersi alan öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünüşlerinin ders başarısı üzerindeki etkisi var mıdır?” alt problemine yönelik yapılan analizler sonucunda, Turizm Coğrafyası dersi alan öğrencilerin Yüksek ve Düşük Değer Kümesi olarak ikiye ayrıldığı ve Yüksek Değer Kümesi’ne ait öğrencilerin akademik başarılarının, Düşük Değer Kümesi’ne ait öğrencilere oranla daha yüksek olduğu, istatistiki olarak aradaki farkın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak Gelecek Zaman Perspektifi görünüşü yüksek olan öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersine ait akademik başarıları, Gelecek Zaman Perspektifi düşük olan öğrencilere oranla daha yüksektir.

Bu araştırma genel anlamda Turizm Coğrafyası dersi olan öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifleri bakımından iki gruba ayrıldığını ve Gelecek Zaman Perspektifi görünüşleri yüksek olan öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersinden daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. Yapılan literatür taramasında birçok araştırmada benzer sonuçlar elde edildiği, Gelecek Zaman Perspektifi görünüşleri yüksek olan öğrencilerin akademik başarı notlarının genel anlamda daha yüksek çıktığı görülmektedir. Bu araştırmada akademik başarı incelenmiştir. Fakat öğrencilerin derse yönelik tutumları da bazı araştırmalarda incelenmiş ve Gelecek Zaman Perspektifi görünüşleri yüksek olan öğrencilerin ders tutumlarının da daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Elbette ki ders başarısını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bununla ilgili çalışmalar da yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Ancak öğrencilerin geleceğe yönelik düşünce ve fikirlerinin okudukları bölümlerdeki performanslarına nasıl etki ettiği ve bu durumun incelenmesi oldukça önemlidir. Bu bakımdan araştırmadan çıkan sonuç da bizim için önem arz etmektedir. Her insan geleceğini önemser ve hayatını buna göre şekillendirmeye gayret gösterir. Gelecek düşüncesi ve eğitim arasındaki ilişki çok önemlidir. Araştırmadan çıkan sonuç da bize bunu göstermektedir.

Turizm Coğrafyası dersi birçok alanda farklı sınıflarda ve seviyelerde okutulan, aynı zamanda ülkenin genel karakteristiğinin öğrencilerin belleğinde yansımaları bakımından kilit rol oynayan en önemli derslerden biridir. Turizm Coğrafyası dersi bakımından yapılan çalışmaların özellikle yerli çalışmaların az olması, bu çalışmayı bu bağlamda önemli kılmaktadır. Turizm Coğrafyası dersiyle ilgili, aynı zamanda akademik başarının artmasına yönelik yapılan çalışmalar hem ülkemizin değerlerinin gelecek nesillere aktarılması, hem kaliteli turizm elemanlarını yetiştirilmesi bakımından oldukça önemlidir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görünüşlerinin aynı olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, eğitim-öğretim sürecinde bütün öğrencilerin gelecek zaman perspektiflerinin görünüşlerinin aynı olduğu varsayılarak hareket edilmemeli ve

öğrencilerin gelecek zaman perspektifleri görünümüleri program oluşturma ve geliştirme çalışmalarında önemli bir bireysel farklılık değişkeni olarak dikkate alınmalıdır.

Araştırma Turizm Coğrafyası ders başarısına etki eden bir faktörün Gelecek Zaman Perspektifi görünümü olduğunu ortaya koymuştur. Buradan da Turizm Coğrafyası dersine genel anlamda da tüm derslere karşı olumlu tutum ve davranış kazandırılabilmesi için öğrencilerin gelecek zaman perspektifleri düzeylerinin dikkate alınması gerektiği sonucunun ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Araştırma sonuçları sadece Turizm Coğrafyası dersi ile sınırlı değil, tüm alanlarda öğrencilerin geleceğe dair umut ve beklentilerinin ne kadar önemli olduğunu, bu beklentilerin derslerini ve geleceklerini direkt olarak etkilediğini, bu etkinin farkında olan biz eğitimcilerin de mutlaka öğrencilerin eğitim sürecinin tüm basamaklarında bu faktörü göz önünde bulundurarak gerekli görülen faaliyetleri gerçekleştirmemiz gerektiği sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Ayrıca yapılan literatür taramasında bu konuyla ilgili çalışmaların ülkemizde fazla olmadığını, mutlaka tüm alanlarda öğrencilerin gelecekle ilgili beklentilerinin değerlendirilip eğitim programlarında buna uygun güncellemeler yapılması gerektiği açıkça fark edilmiştir.

Bu araştırma netice itibariyle betimsel olmaktan öteye gitmemektedir. Yani bu araştırmada öğrencilerin herhangi bir andaki düşünceleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Fakat bilimsel araştırmalar göstermektedir ki öğrencilerin düşüncelerini anlık ve daha uzun zaman dilimlerinde etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin uzun zaman dilimlerindeki düşüncelerini ortaya koyabilecek boylamsal çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akinoğlu, O. (2005). Coğrafya Eğitiminin Etkililiği ve Sorunları, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 12, 77-95.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Batraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakaya yayıncılık: Sakarya.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik Ve İlkeler*. Pegema Yayıncılık: Ankara.
- Bilen, M. (2006). *Plandan Uygulama Öğretim*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Böke, K. (Ed.), Özdoğan, A., Sevinç, B., Güler, C., Büker, H., Demir, İ. ve ark., (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Alfa yayıncılık: İstanbul.
- Che, D. (2009). Teaching Tourism Geography, *Tourism Geographies*, 11(1), 120-123.
- Doğan, M. (2011). Türkiye’de uygulanan nüfus politikalarına genel bakış, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 293-307.
- Doğan, Ö.S. (2011). Silivri’de turizmin gelişmesi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(25), 89-102.
- Dornan, D.; Truly, D. (2009). Tourism Geography Education: Opportunities, Obstacles and the Production of Tourism Geographers, *Tourism Geographies*, 11(1), 73- 94.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı yayıncılık: Ankara
- Eren, A. (2007). Gelecek zaman perspektifi ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 6(12), 79-96

- Eren, D., Özgül, E., & Kaygısız, N. Ç. (2013). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim memnuniyetlerinin belirlenmesi: nevşehir üniversitesi örneği, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 35(1), 15-27.*
- Ertürk, H. (1986). *Türkiye'de Bazı Eğitim Sorunları Üzerine Düşünceler*, Yelkentepe Yayınları, Ankara.
- Gündüzalp, N. (1992). Kalkınmada Turizm ve Eğitimi, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.
- Gürbüz, A.K., Dağdeviren, A. (2007). Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların ders programlarının fonksiyonel açıdan incelenmesi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(10), 157-167.*
- Gürdal, M. (2002). Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma, Eğitimin Kalitesi, Staj-İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Turizm Eğitimi Konferansı*, Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Kuş, E. (2003). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri: Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri: Nicel Mi; Nitel Mi?*. Anı yayıncılık: Ankara.
- Özey, R. (1994). Coğrafi bölgeler perspektifinde kalkınma modelleri. *Türk Coğrafya Dergisi, 29, 115-124.*
- Özey, R., Ünlü, M. ve Üçışık, S. (2002). Coğrafya eğitim ve öğretiminde fotoğrafların önemi. *Marmara Üniversitesi Coğrafya Dergisi, 5, 1-8.*
- Poria, Y., Atzaba-Poria, N. ve Barrett, M. (2005). Research note: the relationship between children's geographical knowledge and travel experience: an exploratory study, *Tourism Geographies, 7(4), 389-397.*
- Robinson, H. (1976). *A Geography of Tourism*, Londra.
- Robinson, H. (1976). *A Geography of Tourism*, Londra.
- Sekin, S., Ünlü, M., Demirci, A. (2002). Mesleki açıdan coğrafyanın önemi ve türkiye'de kullanımı, *Marmara Coğrafya Dergisi, 5, 171-185.*
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Stark, J., C. (2002). Ethics and ecotourism: connections and conflicts, *Philosophy & Geography, 5(1), 101 -113.*
- Temizkan, S.P., Temizkan, R. ve Tokay, S. (2013), "Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Turist Rehberi Eğitiminde Yeni Bir Paradoks", *14.Ulusal Turizm Kongresi, 5-8 Aralık 2013, Kayseri, 474-486.*
- Tolay, L. (2012). Herşey Dâhil Sistemin Orta Öğretim Seviyesinde Turizm Eğitimine Etkileri, *İşletme Araştırmaları Dergisi, 4(3), 82-96.*
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington, N. (2010). Tourism education in turkey and implications for human resources, *Anatolia: An International Journal Of Tourism And Hospitality Research, 21(1), 55-71.*

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin yayıncılık: Ankara.

Zagonari, F. (2009). Balancing tourism education and training, *International Journal of Hospitality Management*, 28(1), 2-9.

Zanotti, L. ve Chernela, J. (2008). Conflicting cultures of nature: ecotourism, education and the kayapó of the brazilian amazon, *Tourism Geographies*, 10(4), 495-521.